

Màster en Musicologia, Educació Musical i Interpretació de la Música Antiga

Universitat Autònoma de Barcelona

Dpt. d'Art. Facultat de Lletres
Dpt. de Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal. Facultat de
Ciències de l'Educació
Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC)

Mòdul de Fonts i repertori de la Música Antiga (10 ECTS)

Curs 2012-13

Coordinació del mòdul: Juan Carlos Asensio

juan.asensio@esmuc.catm / j.c.asensio@telefonica.net

Horaris d'atenció: dimarts de 12:00-15:00 i dimecres 12:30-14:30

Equip docent

Pedro Memelsdorff
David Catalunya
Paco Rubio
Josep Borràs
Jordi Ballester

Horaris

Divendres, 8/2/2013, tarda // Dissabte 9/2/2013, tarda (JC Asensio)
Divendres, 22/2/2013, tarda // Dissabte 23/2/2013, tarda (JCAsensio)
Divendres, 1/1/2013, tarda // Dissabte 2/2/2013, tarda (P Memelsdorff)
Divendres, 15/1/2013, tarda // Dissabte 15/2/2013, tarda (P Memelsdorff)
Divendres, 22/3/2013, tarda // Dissabte 23/3/2013, tarda (D Catalunya)
Divendres, 5/4/2013, tarda // Dissabte 6/4/2013, tarda (J Ballester)
Divendres, 19/4/2013, tarda // Dissabte 20/4/2013, tarda (P Memelsdorff)
Divendres, 26/4/2013, tarda // Dissabte 27/4/2013, tarda (P Rubio)
Divendres, 10/5/2013, tarda // Dissabte 11/5/2013, tarda (P Rubio)
Divendres, 24/5/2013, tarda // Dissabte 25/5/2013, tarda (J Borràs)

Lloc on s'imparteix

ESMuC

Metodologia

Les sessions alternaran els procediments següents:

- Classes presencials
- Exercicis preparatoris amb les fonts
- Visita arxius

Continguts i Cronograma

- 1.- Anàlisi i Notació: Definició i objecte d'estudi (JC Asensio)
- 2.- De les notacions *in campo aperto* a la diastematia. Perspectives d'anàlisi del repertori monòdic transmès en las notacions *in campo aperto* i en las primeres fonts diastemàtiques. (JCAensio)
- 3.- El s. XII i les notacions polifòniques. Anàlisi formal, estilístic i notacional del repertori en les seves fonts. (JCAensio)
- 4.- El s. XIII i la notació quadrada. L'Escola de Notre Dame. Cap a la música mesurable i el seu anàlisi a partir de les fonts. (JCAensio)
- 5.- L'Ars Nova a França. Estudi i anàlisi de les seves fonts, formes, evolució i transmissió. (P Memelsdorff-D Catalunya)
- 6.- L'Ars Nova a Itàlia. Estudi i anàlisi de les seves fonts, formes, evolució i transmissió. (P Memelsdorff-D Catalunya)
- 7.- L'Ars Subtilior. Estudi i anàlisi de les seves fonts, formes, evolució i transmissió. (P Memelsdorff-D Catalunya)
8. Repertori i notacions dels ss. XVex a XVIII. La teoria musical com a font analítica. La notació i l'aparició de la impremta. Anàlisi de la relació rítmica entre text i notació en la polifonia. Tabulatures i música instrumental. (P Rubio – J Borràs)
- 9.- La iconografia com a font d'estudi en els repertoris de música antiga. (J Ballester)
- 10.- Codicologia i noves perspectives en l'estudi de l'anàlisi i les notacions de la música antiga. (JC Asensio-P Memelsdorff-D Catalunya)

Avaluació

L'avaluació de l'alumnat es realitzarà segons els següents criteris:

- Assistència a les sessions (40%)
- Realització dels treballs proposats durant les distintes sessions (60%)

Bibliografia

Repertori monòdic:

- ASENSIO, Juan Carlos, *El Canto Gregoriano: historia, liturgia, formas...* Alianza Música, 2003 (reed. 2011)
- BEGUERMONT, H., *La Première Écriture Musicale du Monde Occidental. La notation neumatique dans les manuscrits de chant grégorien du IXème au XIIIème siècle*, Éd. Aug. Zurfluh, Bourg-la-Reine (France), 2003
- CARDINE, Eugène, *Semiología Gregoriana*, Abadía de Silos, 1982
- CHAILLEY, Jacques, *L'Imbroglia des Modes*, París, Leduc, 1960
- DENNERY, Annie, *Le Chant Postgrégorien. Tropes, Séquences et Prosules*. Honoré Champion, 1989.
- HILEY, David, *Western Plainchant*. Oxford, Clarendon Press, 1993.
- JEANNETEAU, Jean, *Los modos gregorianos. Historia-Análisis-Estética*, Abadía de Silos, 1985.
- JEANNETEAU, Jean, "Les fondements de l'Analyse Grégorienne", *Études Grégoriennes*, XXIV, Solesmes, 1992, p. 41-51
- SAULNIER, Daniel, *Les Modes Grégoriens*, Solesmes, 1997

Repertori polifònic:

- AA.VV., *L'Ars Nova Italiana del Trecento*, 4 vols. Certaldo 1959-1974
- AA.VV., *Le Roman de Fauvel*, Nueva York, Broude Brothers, 1986
- AA.VV., *Polyphonic Music of the Fourteenth Century*, Éd. de l'Oiseau-Lyre, 1960.
- ANDERSON, Gordon A. (ed.), *Notre-Dame and Related Conductus. Opera Omnia*, 11 vols., Collected Works, vol. X/1-X/11, Institute of Mediæval Music, Henryville, 1981
- ANDERSON, Gordon A., *The Las Huelgas Manuscript, Burgos, Monasterio de Las Huelgas*, 2 vols. Corpus Mensurabilis Musicae 79, American Institute of Musicology, Hänssler Verlag, 1982
- ANDERSON, Gordon A., "The rhythm of cum littera sections of polyphonic conductus in mensural source", *Journal of the American Musicological Society* XXVI, 1973
- ANGLÉS, Higinio, *El còdex musical de Las Huelgas*, 3 vols., Biblioteca de Catalunya, Barcelona, 1931
- ASENSIO PALACIOS, Juan Carlos, *El Còdice de Madrid. Polifonías del siglo XIII*. Fundación Caja de Madrid & Ed. Alpuerto. Madrid, 1997
- ASENSIO PALACIOS, Juan Carlos, *El Còdice de Las Huelgas*. Fundación Caja de Madrid & Ed. Alpuerto. Madrid, 2001
- AUBRY, Pierre, *Cent motets du XIII.e siècle publiés d'après le Manuscrit Ed. IV.6 de Bamberg*, 3 vols., U. Rouart, Lerolle and Co. y Paul Geuthner, Paris, 1908
- BALTZER, Rebecca A., *Le Magnus Liber Organi de Notre-Dame de Paris. V. Les clausules à deux voix du Manuscrit de Florence*, Biblioteca Medicea-Laurenziana, Pluteus 29.1, Fascicule V, Roesner, Edward (ed.), Éditions

- de l'Oiseau-Lyre, Les remparts, Monaco, 1995
- BENT, Margaret, *Bologna Q15: The Making and Remaking of a Musical Manuscript. Introductory Study and Facsimile Edition*, LIM, Lucca, 2008.
- BENT, Margaret, *Counterpoint, Composition, and Musica Ficta* (London and New York, 2002)
- BENT, Margaret, & A. Wathey (eds.) *Fauvel Studies: Allegory, Chronicle, Music, and Image in Paris, Bibliothèque Nationale de France, MS français 146*, Oxford, 1998
- BENT, Margaret, *Fifteenth-Century Liturgical Music II: Four Anonymous Masses*. Early English Church Music, vol. 22, London, 1979
- BESSELER, Heinrich, *Dos épocas de la Historia de la Música: Ars Antiqua-Ars Nova, Los Libros de la Frontera*, 1986
- BOORMAN (ed.), Stanley, *Studies in the performance of late mediaeval music*, Cambridge University Press, 1983
- BUSSE BERGER, Anna Maria, *Mensuration and Proportion Signs. Origins and Evolution*, Oxford, Clarendon Press, 1993
- DUFOURCET, Marie-Bernadette, *Guillaume de Machaut. Les Motets*, Paris, Éditions Combre, s.a.
- FALCK, Robert, *The Notre Dame Conductus, A Study of the Repertory*, Musicological Studies, vol. XXXIII, Inst. of Mediæval Music, Henryville–Ottawa–Binningen, 1981
- FALLOWS, David, *Dufay*, Londres, J. M. Dent, 1987
- FISCHER, Kurt von, "On the Technique, Origin and Evolution of Italian Trecento Music", *The Musical Quarterly* 47, 1961, p. 41-57
- GÓMEZ MUNTANÉ, MariCarmen, "El Ars Antiqua en Cataluña", *Revista de Musicología* II, 1979, nº 2, p. 197-255
- GÓMEZ MUNTANÉ, MariCarmen, "Quelques remarques sur le répertoire polyphonique antérieur à l' Ars Nova provenant de l' ancien royaume d'Aragon", *Cahiers de civilisation médiévale* XXXI, nº 2, 1988, p. 101-110. (Actas de las jornadas musicológicas de Poitiers: La notation des musiques polyphoniques aux XIe-XIIIe siècles, 1986)
- HOLSCHNEIDER, Andreas, *Die Organa von Winchester*, Hildesheim, 1968
- HUGLO, Michel, "Les debuts de la polyphonie à Paris: les premiers organa parisiens", *Aktuelle Fragen der Musikbezogenen Mittelalterforschung*. Texte su einen Basler Kolloquium des Jahres 1975, p. 93-162
- HUGLO, Michel, "Observations sur les origines de l'École de Notre-Dame", , (L'École de Notre-Dame et son rayonnement. Colloque de Royaumont 1987), Ed. Créaphis, 1991, p. 151-158
- LE VOT, Gérard, "La notation et l'oralité des musiques polyphoniques aux XIIe et XIII siècles", (Actes des journées musicologiques de Poitiers: La notation des musiques polyphoniques aux XIe-XIIIe siècles. 1986), *Cahiers de civilisation médiévale* XXXI, 1988, nº 2, p. 133-150
- LUDWIG, Friedrich, *Guillaume de Machaut: Musikalische Werke*, Breitkopf & Härtel, Leipzig, 1954
- LÜTOLF, Max, "Les notations des XIIe-XIIIe s. et leur transcription. Difficultés d'interprétation" (Actes des journées musicologiques de Poitiers: La notation des musiques polyphoniques aux XIe-XIIIe siècles. 1986); *Cahiers de civilisation médiévale* XXXI, 1988, nº 2, p. 151-1
- MEMELSDORFF, Pedro, "John Hothby, Lorenzo il Magnifico e Robert Morton in una nuova fonte maniscritta a Mantova", *Acta Musicologica*, 78/1, 2008,

- pp. 1-32
- MEMELSDORFF, Pedro, "Lacuna. The Restoration of Past Sound", Pasquale Gagliardi-Bruno Latour-Pedro Memelsdorff (eds.), *Coping with the Past, Creative Perspectives on Conservation and Restoration*, Olschki, 2010, Florencia , pp. 47-69
- MEMELSDORFF, Pedro, "New music in the Codex Faenza 117", *Plainsong and Medieval Music*, 13/2, 2004, pp. 141-161
- MEMELSDORFF, Pedro, "Ore Pandolfum. Il contratenor come glossa strutturale", *Musiche e liturgia nel medioevo bresciano (secoli XI-XV)*, Brescia: Fondazione Civiltà Bresciana, 2009, pp. 381-420
- MEMELSDORFF, Pedro, "Siena 36 rivisitata. Paolo da Firenze, Johannes Ciconia, e l'interrelazione di polifonia e trattatistica in fonti del primo Quattrocento", *Acta Musicologica*, 76/2, 2004, pp. 159-191
- MEMELSDORFF, Pedro, "What's in a sign? The *Bq* and the copying process of a medieval manuscript: The Codex Modena, Biblioteca Estense, Alpha. M.5.24 (olim Lat. 568)", *Studi Musicali*, XXX, 2001, pp. 255-280
- PAYNE, Thomas B., *Le Magnus Liber Organi de Notre-Dame de Paris. VI A-B. Les organa à deux voix du Manuscrit de Wolfenbüttel*, Herzog August Bibliothek, Cod. Guelf. 1099 Helmst., Roesner, Edward (ed.), Éditions de l'Oiseau-Lyre, Les remparts, Monaco, 1996
- PLUMLEY, Yolanda & STONE, Anne , *Codex Chantilly. Bibliothèque du Château de Chantilly, Ms. 564. Introduction*, Brepols, 2008
- PLUMLEY, Yolanda & STONE, Anne (eds.), *A late Medieval Songbook and its Context. New Perspectives on the Chantilly Codex (Bibliothèque du Château de Chantilly, Ms. 564)*, Brepols, 2009
- REANEY, Gilbert, *Guillaume de Machaut*, Oxford Studies of Composers, 9, Londres, OUP, 1971
- ROESNER, Edward, *Le Magnus Liber Organi de Notre-Dame de Paris. I. Les quadrupla et tripla de Paris*. Éditions de l'Oiseau-Lyre, Les remparts, Monaco, 1993
- SANDERS, Ernest H., "Tonal aspects of Thirteenth-Century English Polyphony" *Archiv für Musikwissenschaft* 37, 1965, p. 19-34
- TISCHLER, Hans, *The Earliest Motets (To circa 1270)*, A Complete Comparative Edition, 3 vols., Yale University Press, New Haven and London, 1982
- TISCHLER, Hans, *The Montpellier Codex*, 7 vols. Recent Researches in the Music of the Middle Ages and Early Renaissance, 2-8. Madison, 1978-85
- VEGA CERNUDA, Daniel Santos, "El Códice de Las Huelgas. Estudio de su técnica polifónica", *Revista de Musicología* I, 1978, nos. 1 y 2, p. 9-60
- WRIGHT, Craig, *Music and Ceremony at Notre Dame of Paris, 500 - 1550*, Cambridge University Press, 1989
- JACQUOT , J., (ed.) *Le luth et sa musique*, Ed. du CNRS, Paris, 2 vols. 1980.
- TONAZZI, B., Liuto, *Vihuela, Chitarra e strumenti similari nelle loro intavolature. Cocenni sulle loro letterature*. Bèrben, 1974.

períodes estudiats, tant de música pràctica com de tractats teòrics. Per la gran quantitat en la seva enumeració, es facilitaràn a cada capítol específic.

AA.VV., *Paleografía y Diplomática*, U.N.E.D., 2 vols. Madrid, 1984
AA.VV., *Vocabulario de Codicología*, Arco Libros, Madrid, 1997
AA. VV., *Arte de leer escrituras antiguas. Paleografía de lectura*. Universidad de Huelva, 1995
RUIZ, Elisa, *Manual de Codicología*, Fund. G. Sánchez Ruipérez, Madrid, 1988.
Edición aumentada con el título *Introducción a la Codicología*, FGSR, 2002
SÁNCHEZ MARIANA, Manuel, *Introducción al libro manuscrito*, Arco/Libros, Madrid, 1995

Referències a mss en la web:

Pa 1120: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b84323135>

W1: <http://diglib.hab.de/wdb.php?dir=mss/628-helmst>

F: <http://teca.bmlonline.it/TecaViewer/index.jsp?RisIdr=TECA0000342136>

Ma:

http://bibliotecadigitalhispanica.bne.es:80/R/TQ4YFQNKJYTP561CP5YGRKT5GGSH7BM68CY3RY9EM13LMUKT-04420?func=results-jump-full&set_entry=000005&set_number=000379&base=GEN01

W2: <http://diglib.hab.de/wdb.php?dir=mss/1099-helmst>

Hu: https://botiga.bnc.cat/publicacions/02_Facsimil.pdf

Mont H 196:

http://www.gregofacsimil.net/03-MANUSCRITS/INTERNET-ET-LES-MANUSCRITS/manuscris_internet.html

Mss. On-line: http://gregorian-chant.ning.com/groups/group/show?id=3327296%3AGroup%3A12166&xg_source=msg_mes_group

Y

http://www.gregofacsimil.net/03-MANUSCRITS/INTERNET-ET-LES-MANUSCRITS/manuscris_internet.html

Machaut N-D: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b6000793r>

Mss. De Bibli. Orfeo-Catalá: <http://gregorian-chant.ning.com/group/lesmanuscrisduweb/forum/topics/barcelona-biblioteca-orfeo>

Graduel d'Alienor de Bretagne: <http://www.bm-limoges.fr/documents/graduel/ms/index.html>

Missa de Bcn:

<http://mdc.cbuc.cat/cdm4/document.php?CISOROOT=/partiturBC&CISOPTR=9376&REC=3>

Llibre vermell:

<http://www.luisvives.com/servlet/SirveObras/abad/08140629733581728654480/index.htm>